

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és nyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Pangó társadalom.

Zombor, 1897. március 8.

Régi igazság, hogy mi magyarok politikus nemzet vagyunk. Nálunk a legelső dolog a politika. A nép minden rétege politizál, elmaradhatlan kötelességének tartván a haza ügyeinek intézésében befolyását, sulyát érvényre juttatni.

Ebből ered kitünő érzékünk az alkotmányos joggyakorlat iránt, féltékeny gondosságunk a szabadság s egyéb közjogok körül s annak idején határtalan áldozatkészségünk oly eszményi javakért, melyek nem tartoznak a köznapi életföltételek közé.

Ámde másfelől ezen sensus communis politikus kizárólagos természetű, egyeduralmi irányú okozza közéletünk egyoldalú fejlődését, fonákságát, mely nem engedi teljes kihatással érvényesülni a társadalmi erőket s inkább ezeket is a saját céljaira foglalja le, veszi igénybe.

Ennek a rovására megy a magyar társadalom akció képességének csudálatos pangása, az önkormányzattal való írtózásban kulmináló gyámságtalansága.

Pedig a politika egy modern nemzeti életnek csak egy részét képezi s az ép szervezet egészséges működésének számtalan főfontosságú feladata egyszerűen kívül esik a politika hatáskörén s tisztán a társadalom önjogi tevékenységét kívánja meg.

Oly rohamos sietséggel foglalnak tért a modern életproblémák közt a kifejezetten társadalmi kérdések, hogy mind jobban közeledünk ahhoz a határponthoz, a hol maga a politika is kénytelen ezeknek szolgálatára adni magát.

Csak hogy a hovatovább tisztán politikává szublimálódó szociális világkérdések mellett s azokon kívül vannak ma is jelentékeny társadalmi munkák, kötelességek, melyeknek ignorálása, elhanyagolása határozottan bűnös mulasztás.

A társadalomnak akár kulturális, akár humanitárius tevékenységét számon kérve, valóban

pirulnunk kell azon megmagyarázhatatlan, keleti indolenciából eredő elmaradottság miatt, mely Magyarországot jellemzi.

Nemzeti újjáébredésünk nagyszerű hőskora, a modern magyar állam bámulatos kibontakozása, mintha csak nyomtalanul surrant volna el a magyar társadalom önálló érvényesülése fölött.

Ugy tetszik, társadalmi életünk, annak eredményekben, alkotásokban nyilatkozó erő kifejtése ma lanyhább, meddőbb, mint az elnyomatás éveiben volt, mikor legalább a politikai aspirációk kerestek kielégítést a társadalmi tevékenységben.

Vonatkozik ez a keserű panasz főként a humanitárius társadalmi munkára, mert hiszen a köznevelődés fejlődése, térfoglalása önként is végrehajtja a maga természetes előnyomulását.

Ám a mi az emberbaráti intézmények teremtését, istápolását illeti, ezen a téren inkább csak egyes nagylelkű áldozati cselekvények, bőkezű nemes alapítások jeleznek valamelyes életmozgalmat. Bármily fejedelmi mérveket öltön is, a privát jótékonyosság sehol, soha nem képes fedezni a tényleges testi, lelki nyomor folyton növekedő szükségletét.

Az egész társadalomnak, minden rétegnek összhangzatos, céltudatos közremunkálását nem pótolhatják egyes nagy stílusú jótételek.

Óhajtanók, ha a magyar ember kevesebbet politizálna, s a közügyeknek szánt idejét, szellemi és anyagi hozzájárulását inkább tulnyomó részben azokra a feladatokra szentelné, a melyeknek a lehetőség határain belül való megoldása a világosan könyvek, kétségsbeesett nyomor javszéklésének örökké felbuzogó forrásait apasztaná az emberszeretet vigaszával, áldásaival.

Persze itt megint az a szerencsétlen, speciálisan magyar balfelfogás állja útját az egészségesebb fejlődési irányoknak, hogy a társadalom szembe helyezkedik az állammal s miután az állam a maga terheit az egész nemzeti társadalom kontribúciójából fedezi, viszont a társadalom is a

legkétségesebben áthárítja a maga legsajátabb kötelességeit az államra.

Az állami omnipotencia, főleg ebben a kényelmi alkalmazásban üres mese.

Sehol a világon nincs művelt ország, a melyben ez az áthárítási elmélet a gyakorlat próbáján bevált volna.

Épen az állam erőteljes kifejlődése a leg-sürgősebb intelem, hogy a társadalom is ébredjen hivatása tudatára s ne iparkodjék öncsaló alkut csinálni kötelességeire nézve.

Mert ennek az áldatlan kanapréprocesszusnak legfőleg az lehet az eredménye, hogy a sürgős, komoly kötelességek teljesítetlen maradnak.

A társadalom a maga kulturális és humanitárius munkálkodásában jogosan és bizton számíthat az állam teljes mérvű támogatására, de kizárólag és egyenesen erre az állami gyámkodásra nem bízhatja a természetes fidei commissumát képező nagy és nemes érdekeket.

Az állami költségvetési előirányzat elintézése után, még mielőtt a budget-törvény napirendre kerülésével az ugynevezett appropriációs vita kezdetét vehetné, tárgyalás alá veszi a képviselőház több oly előterjesztést, a melyek előreláthatólag nem fognak hosszabb vitát provokálni. Ezek között lesznek az 1895. évi állami zárszámadások is, a melyekre vonatkozó bizottsági jelentés már huzamosabb idő óta a ház asztalán fekszik.

Uj igazságügyi törvényjavaslatok. Az igazságügyi kormány a költségvetés tárgyalásának befejezésével a kiegyezési tárgyalások megkezdéséig több igazságügyi törvényjavaslatot kíván letárgyalatni, melyek közt valószínűleg a büntető perrendtartás életbeletételéről és ezzel kapcsolatosan a közönséges büntettek elbírálására felállítandó esküdtisékek szervezésére vonatkozó javaslatok is foglaltatnak. Az illető törvényjavaslatokat az igazságügyminiszter legközelebb fogja beterjeszteni.

A képviselőház közigazgatási bizottsága Széll Kálmán elnöke mellett a napokban megtartott ülésében elfogadta az Olaszországgal a vagyon-talan betegek kölcsönös díjtalan kórházi ellátása iránt kötött egyezmény becikkelyezéséről, továbbá a Magyarország és Ausztria közt egyrészt Beszterze-Naszód és

A „BÁCSKA” tárcája.

Kósa szellő . . .

Kósa szellő kün a szabad rónán,
Tudod-e, hogy hol lakik a rózsám?
A kanyargó Tisza partja mellett;
Ott esküdtünk egymásnak szerelmet.

Ott lakik a szöke Tisza mentén,
Keresd fel őt, egyszer arra menvén,
Főlismered, tudom, hamarjába:
Ő a legszebb tiszamenti lányka!

Simitsd hátra aranyhaját lágyan,
Sügd fülebe, az a legfőbb vágyam:
Áldja meg az igazságos Isten,
Ha még most is szeret hiven!

De ha talán már elhagyott hűtlen:
Hej! akkor is áldja meg az Isten!
Fájó szívem mélyéből kívánom,
Csak legyen ő boldog e világon!

Szabadka Gyula.

L É L E K H A R A N G.

Írta: Móra István.

Két tanyasor húzódik egymásnak szemközt a járás hosszant való két peremén, napáldozatról a Kőrösoldal, innen a Jatósztél. Hogy egyaránt essen mind a két tartomány gyerekének, az ezerholdas közbelső füvéség közepére fundálták a bogárható kis iskola-házat. Péter adott hozzá faegyvetmást, Pál téglát, János vályogot, a többi

szegénység pedig fogadott egy barkácsoló embert, aki a közbajleket fölteremtette.

Mikor a fölshentelésnek tartották a bálját, azon jutott eszébe valakinek, hogy debizony a nagy hamarságban elfelejtkezünk valamiről, avagy rendes-e az iskola harang nélkül? Mintha nem is keresztény alapította volna.

De meg szükséges is. Teszem azt télidőben, ha leereszkedik a sűrű, sikek köd — milyen jó eligazodás a bamba kis esemetének a harangzó:

— Ide csak, ide csak, erre gyertek.

Aztán ha az uristen elhozza a dologidőt, bizony amilyen szorgos a munka, könnyen elfelejtkezünk az urangyaláról; estenden is, hajnaldon is, nagyon elkel, ki serkentsen. Dél fele megint avval türtőztessük magunkat:

— Ne, te, no. Még nem barangoztak.

Ott, abban az órában összeadták az emberek a harang árát.

Megkezdte Onozó Antal 10 forinttal, aztán folytatta kiki a maga a tehetsége szerint.

Az iskolaszentelő franciskánus fölirta kinek-kinek a nevét és mondta végezettül:

— Fizesse meg az uristen mindnyájatoknak, akik adakoztak, fizesse meg azoknak is, akik jóakarattal, kivánsággal járultak az ő dícsőségéhez. Azontul, emberek okulására kitétetem a nevetek lajstromját az ujságba és kiküldöm neked Onozó Antal.

Onozó Antal pedig felállott arra, felemelvén a titó ujját és azt mondta csendesesen, hogy csak a pap hallja:

— Sobse azt, uram, — amit teszem a jobb kéz, ne tudja a bal. Se, akitől csak egy-két fillér tellett, ne pironkodjon annak miatta, bátor ő adott többet igazság szerint. Hanem csak azon szerénykedjen, alásan kérjülk, hogy mentül hamarabb elkészüljön a harangunk.

A barát azt mondta:

— Igazságod van.

Mire az iskola beállt, magas két szilfaágásra fölállították a kis harangot, kerek zsindefüdelet is voltak föléje. Az volt a neve: Szent László. Ugy is szölt:

— Szent László. Szent László . . .

Az első szava az öregbéresnek a káromkodás. Azzal költi fel a minden gyereket. A gyerekeknek nincs még jussa a rossz szóhoz, csak morog csendesesen, az az ő boszúja. Hanem ha az öreg kimén, feloldik a nyelve s mig a villanylél nagytól a bérés szegődött bornyáján, a lelkinvalót is elszalajtja:

— Ördög abba a gazdába . . .

Aztán hallgatja, hogy nem jön-e az öreg?

Az pedig odakint a kutat csikorgatja, áldván a gazdáját neki. Nem telik bele két szempillantás, hogy épen a gazda felel rá a házajtóból, bizony-bizony meg-tetejezven az öregnek a goromba szavát.

. . . Akkor megszólal az iskolánál az új harang. Akkor egyszerre csend lesz a tanya körül. A gazda is leveszi a kalapját, az öreg is, a gyerek is, pedig ugyan hideg szél fúj, kivált a kut körül, és előveszi az urangyala négy versét. Néha elszalajtja a vers fonalát, nem tudja bizonyosan, hogy nem hagyta-e ki az „Ime az urnak szolgálóleányát” — és újra kezdi. Ha kétszer mondta volna el, az uristen is kétszer rójjá bizonyonyal. Meg hátha másszor kifelejtje? . . .

Imádság után, hogy bémén az öreg az istállóba vissza, az az első dolga, hogy észreveszi a bornyaja tomporán a villanylél helyét.

— Mért bántottad azt a bornyut, te oktalan állat.

A béreagyerek tagad.

— Én? Bántotta a kórság.

Az öreg megfogja a legényke vállát.

— Gyere, vakulj meg, hát ez a kolbász a tomporán, ki billege? Adi azt a villát. Nézd, eddig eresztetted rá.

Andris levágja a fejét. Várja, hogy no most:

Mármaros vármegyék, másrészt Bukovina szélén elbuzgó országos határvonal megállapításáról szóló törvényjavaslatokat. Elhatározta még a bizottság, hogy a háznak javaslatba hozza a tudomásul vevését ama jelentésnek, melyet a belügyminiszter a Kis-Barkóc és Korong vármegyeyei és Wautschen és Wolfsdorf stajer községek közti országos határra nézve fönforgott vitás ügy befejezéséről terjesztett be. A bizottsági megállapodások előadásával Belitska Bénéit bizta meg.

Ujdonságok.

Személyi hir. Dr. Platz Bonifác szegedi tanterületi kir. főigazgató, f. hó 7-én, Szabadkára utazott, hogy az ottani főgymnasium tanulmányi és fegyelmi ügyeit felülvizsgálja. A főigazgató Szabadkáról tovább folytatja kerületében az utját.

Az új elnök. Goszdu Elek, a zombori kir. törvényszék új elnöke — mint értesültünk — a napokban megérkezik városunkba s elfoglalja állását.

Uj bíró. Dr. Kovacsits Caesar, a zombori kir. törvényszékhez legutóbb kinevezett bíró a napokban érkezett meg s elfoglalta állását.

Hírek az érseki egyházmegyéből. Auszter Ferenc laki plébános saját kérelmére nyugalomba helyeztetvén, Rácz Pál kalocsai káplán Lakra kiküldetett ideiglenes adminisztrátornak.

Thim József kitüntetés. Sándor szerb király dr. Thim József zombori járásorvost a szent Száva renddel tüntette ki.

Március 15-ike Zomborban. Nagyban folytak az előkészületek március idusának megünneplésére. Az egész ünnepegy vasárnap, e hó 14-én este 7 óra körül tartatik meg a városi színházban belépti díj nélkül. Bevezetéstül a kaszinó-egyleti dalárda éneklé a Hymnust.

utána Trischler Károly ünnepi ódájának elszavalása következik; a harmadik pont az ünnepi beszéd, melyet Rácz Soma tart; majd az iparos dalárda éneklé a „Szózat“-ot. Befejeztül színi kerítel Relle Ivánnak „Március 15-ike“ című egy felvonásos drámái költeménye, a melyet Gallé Irén k. a., továbbá Gruda Pál, Novákovits Izidor, Szakács Lajos, Szalay Frigyes és Turkovits Gyula urak adnak elő. Az ünnepély után az „Elefánt“ szálló éttermében bankett lesz. A színházban rendezendő ünnepegyre szóló jegyek díj nélkül szolgáltattak ki; kaphatók: Bárczi Iván, Cziedler János, Gruda Pál, Mály István, Mayer József, Novákovits Izidor, dr. Pataj Sándor, Rácz Soma, Szakács Lajos, Szalay Frigyes, Trischler Károly, Turkovits Gyula, Vértessy Károly és Zsulyevits Ernő uraknál. Ugyanezen uraknál kaphatók a bankett-jegyek; egy bankett-jegy ára 1 frt 20 kr. A banketten hölgyek is részt vesznek.

Pályázat. Pályázat van hirdelve az újvidéki kir. törvényszéknek bírói állásra.

Jóváhagyás. A földmívelésügyi miniszter a bácsartonosi gazdakör alapszabályait jóváhagyta.

Pályázati határidő meghosszabbítás. A zombori főszolgabírói hivatalnál üresedésben levő hivatali állásra hirdetett pályázat határideje március 31-ig meghosszabbított.

Közzülés. A zombori kerületi betegsegélyző-pénztár f. évi március hó 14-én délelőtt 10 órakor tartja évi rendes közzülését.

Club-estély. A zombori kerékpár-egylestül 1897. évi március hó 13-án alakulásának évfordulója alkalmából zártkörű club estélyt rendez.

Eljegyzés. Török József, zombori pénzügyigazgatási tisztviselő és tartalékos hadnagy eljegyezte Török Endre, kupuszinaí jegyző leányát, Irénke kisasszonyt.

Műkedvelői előadás. A zombori szerb nőegylet szombaton a városi színházban műkedvelői előadást rendezett. Az előadás igen jól sikerült; az egyes szereplők kitünően oldották meg feladatukat. A közönség zsenfolóság meglátta a színházat.

Felolvasás. Királyfi Pál, a ki Chikágótól Budapestig 90 nap alatt gyalog tette meg az utat, pár napig városunkban tartózkodott s szombaton és vasárnap felolvasást tartott az utjáról.

mindjárt nyakon ütnek. És nagyot néz, hogy az öreg csak eloldítja egy kicsit. Akkor is kifelé, nem a jószág közé.

— Az öreg pedig azt morogja a foga között:

— Hova üssem a kutyát? Hisz' most imádkoztam.

Van, hogy éjszakanak évdjén is megszólal a kis harang, olykor. Főregteges, embernek nem való időben, hogy a főszelet vesszét bűgása fel-fel verset elnyel siró, gyenge kis szavából. Az enyhelyen gubbadó ebállat kibújik a vackából, vonit egy bosszút a szokatlan harangszóra, aztán is morog, fészeg, vakog, még csak hallja.

Egy helyütt a rövidlúmu öreg gazda, másutt nyul-szemű kisgyerekes asszony, vagy valami álmatlan betegfele is fölerez az éjjeli csendítésre.

— A? Mintha harangoznának?

Lassankint négy-öt ablak megvilágosodik mind a két soron. Meg elsötétlik, meg másik öt-hat derül föl. Abogy világot nyújtanak: hány óra?

Tünődnek, tanakodnak:

Ugyan, uram Jézus, kinek buzzák a lélekvaltságot? Tán Koszó Imrénének? Tán Toppantó Örszinek?

Aztán elcsendesednek, csak egy-egy szava hallik az imádságuknak.

Adj édes Jézusom a lelkének könnyű szabadulást.

A tanító, az egy kicsit furcsa, olyan fabittú forma ember volt, mikorjába idekerült. Ugyan cigányszeren imádkozott eleinte, mikor így éjszaka fölverték. Volt, hogy el is kergette a harangozót:

— Vigyen már a fene, azóta akár a bét apád lelke kiszakadhatott volna.

Hanem mióta idősödik, mióta a sok gyerek körülvette: biz azóta ő is alább adja. Annak idején nevette, hogy rá akarták bízni a harangozást, holmi egy-egy szakajtó buzáért: utóbb kérte is szegény feje, hogy

A zombori ügyvéd-egylet közgyűlése. A zombori ügyvéd-egylet 1897. évi március hó 26-án d. u. 6 órakor a Vadászútról szálló emeleti kistermében rendes évi közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata: 1. A választmány évi jelentése. 2. Az új tisztviselők és választmány megválasztása. A tisztújító közgyűlést barátságos társas vacsora követi.

Halálozás. Fratricsevits Márk nyug. plébános, az egyházmegyei papság nesztorja, e hó 2-án élete 91-ik, papsága 65-ik évében Felső-Szt. Ivánon elhunyt.

Jegyzői irnok. A jegyzői teendőkből teljes jártassággal bíró fiatal ember szerény feltételek mellett alkalmazást keres jegyzői irodában. Bővebb értesítés a szerkesztőségünknél kapható.

Megcsipték. Gomolya Mihály lopás és betörés miatt országosztásra költözött. Az újvidéki rendőrség is igen jól ismeri, mert Ujvidék is működési tere volt valamikor. Meg is csipték most Ujvidéken. Ugyanis hét-főn délután Paczik István rendőr a sétatér környékén megpillant egy gyanús külsejű csavargót, kibén azonnal fölismerte Gomolyát. Üldözöbe veszi, de Gomolya is hamarosan meglátja a veszélyt s futásnak ered s már már sikerül menekülnie. De a rendőr nem tágít s az utolsó eszközöz fordul. Kardot ránt s lapjával végig luz a menekülőn, aki erre azután meg is áll. Megkötözve be-kisérte s most a rendőri nyomozásnak dolga kideríteni, hogy utjabban mi mindent követett el.

Eszküvő. Pekanovits András, Zombor város törvényhatósági bizottságának virilis tagja tegnap délután esküdött örök hűséget Stojits Mariska kisasszonynak.

Tanulmányút. A zombori felső kereskedelmi iskola tanulóinak egy része Zsulyevits Ernő igazgató és Novákovits Izidor tanár vezetésével a husvétü szünidők alatt tanulmányutat tesz. Elrándulnak Fiuméba, Triestbe és Velencébe.

Magyar füst — osztrák füst. Félhivatalosan kimutatást közölnek az 1896. évi magyar és osztrák dohányjövődékről, mely kimutatásból kitűnik, hogy mi líokát füstölnek el a magyarok is, az osztrákok is. A magyar dohányjövődék mult évben 48.842,000 frt pénzbeli eredményt tüntet fel; ezzel szemben az osztrák dohányjövődék bevétele 93.205,000 frt, tehát 44.363,000 forint több. Burnótót az osztrák sógorok aránytalanul többet fogyasztanak: nálunk 553 kilogramm, Ausztriában 1447 kilogramm fogyott. A szivarfajokban, az egyetlen regálitaszivar kivéve, nálunk a fogyasztás sokkal kisebb, mint Ausztriában: nálunk 5.892,000 darab regálitas, Ausztriában 5.600,000 drb fogyott el. Az osztrákok legkedvesebb szivarja a kuba-portorikó, amelyből nem kevesebb, mint 209.531,000 darabot fogyasztottak, 116.261,000 darabot többet, mint amennyi nálunk fogyott el. Nálunk tehát a drágább füst kelendőbb, mint az osztrákoknál.

Honfoglaláskori lelet Apatinban. A dunai körgát építésénél Apatinban a napokban egy egy élt egyenes vas kardot, továbbá ezüst szegekkel átvert bronz csatot és egy díszlet rész gyanánt szolgáló ezüst lemezt találtak. A leleteket a vármegye alispánja a megyei történelmi társulat múzeumának ajándékozta.

Tűz. Zentán Kaszás János portáján szerdán d. u. fél egy óra tájban tűz ütött ki. Elégett egy rakás szalma és egy kis kup szár. A további bajnak a tűzoltók elejét vették. A kár nem jelentékeny.

Szocialisták O-Kanizsán. Mak Antal és Bánszki Mihály községi rendőrök Dukai Jakab és Sutus András ó-kanizsai lakosoknál házmotózást tartottak, hol a „Népszava“, „Népjog“ című szocialista lapokat, egy-let alapszabály formulákat, Rády S. aláírással az „Uj népszava“ levél címzéssel a csendőrszervezet ellen fenyegető felhívásokat, továbbá 39 aláírással egy szocialista névjegyzéket koboztak el és szolgáltattak be az előjárásához.

Zászlószentelés. Az ó-kanizsai tűzoltó egylet parancsnoksága a legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy f. évi augusztus hó 20-án zászlószentelést tart, mely a Bács-Bodrogh vármegyei tűzoltó-szövetség tisztújító gyűlésével lesz egybekötve.

Eljegyzés. Ifj. dr. Milkó Izidor szabadkai gyakorló orvos folyó hó 6-án tartotta eljegyzését Fischer Ilonka kisasszonnyal, Fischer Lipót bajai nagykereskedő leányával.

Műkedvelői előadás O-Morovicán. O-Morovicáról írják: Karneval herceg öfensége bucsuzása utolsó napjaiban nagyon jól es nemesen mulatott O-Morovica közönsége, mert a helyi műkedvelői társulat két színi előadást rendezett t. i. február 28-án és március 2-án a polgári kör helyiségében. Színe került: „A falu rossza“ kétszer, reggelig tartó táncmulatsággal. Mindkét előadás jövedelme feleresze a műkedvelői társulat színpadja díszletei beszerzésére, feleresze pedig a bukovinai magyarok felségelésére fordított. Az összes jövedelem 170 frt volt. Felülfizettek: Meződi Antal (Szabadka) 1 frt, Kovács Gyuláné 30 kr, Schlesinger József 40 kr, Schulhof Lipót 50 kr, Obláth Nánán 60 kr, Obláth Pál 1 frt, Günczi Lajos (Pacsér) 10 kr, Neufeld Adolf 50 kr. Nagyon jól esik lelkünknek, hogy mindkét előadást, mint egészet, sikerültnek és mindenik szereplő részéről szorgalmat tanúsítónak mondhatjuk s leginkább az össze-zege eleven játéknak tulajdoníthatni, hogy a nagyszámu közönség igen jól mulatott, — nemesen pedig azért mulatott, mert tudta azt, hogy szép összeggel járul a bukovinai magyarok felségeléséhez. A műkedvelők társulata a következő tagokból állott: Baky Ferenc, Szász János, Szendrey Lajos, Muzsik János, Kovács Lajos, Erdei János, Fejős Lajos, Hajdu Lajos, Szász Miklósné, Kovács Ilonka, Kocsis Juliska, Fejős Lidike, Szűcs Mariska, Szűcs Lujza, Kovács Mariska. — Mint örömmel ültésen állandó műkedvelői társulata legközelebb tartott mint ilyen, alapszabályokat fog hozni. O-Morovica lelkes közönsége pártfogására mindig biztosan számíthat a műkedvelők társulata.

Névtelen hősök gyászmiséje. Szabadkáról írják: Az 1849. évi március 5-én Szabadka város védelmében Kaponyánál elesett névtelen hőskért bajjai Vojnits Lukács (Antalfi) alapítványja szerint f. hó 5-én d. e. 10 órakor a szt. Terézia templomban gyászmisé volt.

Tűzek O-Becsen. A lefolyt béten O-Becsen egymásután két napon is volt tűzeset. Az egyik pénteken éjjel fél 11 órakor volt a kápolna-utcában, Legyenszky Pájó háza gyulladt ki s teljesen leégett. A későn ér-

Halálozás. Hiersch Tivadar, nyugalmazott cs. és kir. huszárkapitány folyó hó 4-én, életének 69. évében Ujvidéken elhunyt. Az elhunyt Ujvidék város közéletének egyik legtevékenyebb és legtiszteltebb tagja volt. A 60-as évek végén telepedett le Ujvidéken s azóta életét egyedül a város érdekeinek előmozdítására szentelte; különös érdemeket szerzett Ujvidék magyarosodása körül. Egy cikluson át országgyűlési képviselője is volt Ujvidéknek. Temetése óriási részvét mellett ment végbe.

Öngyilkosság. Dodek János bajai 42 éves szíjgyártó a mult héten felakasztotta magát. Nevezett körülbelül már egy év előtt is követett el öngyilkossági kísérletet. Akkor a torkát metszette meg s több helyen megszurkálta magát, de a sérüléseiből kigyógyult. Most ügyesebben hajította végre elkeseredett tettét.

Rejtélyes haláleset. Eder Sándor bajai lakos, mészáros iparost a neje f. hó 4-én d. e. fél tíz óra tájba a kanapén halva találta. A bal balántékon löshöz volt és a forgópisztolyt a jobb kezében tartotta. Eder a nejevel rossz viszonyban élt; számtalanszor verekedtek, 1-én reggel is vasílvállal kergette a nejét. Hogy öngyilkosság forog-e fenn, azt a vizsgálat lesz hivatalva kideríteni.

Hamis koronát kapott néni! Az Ujvidéki Hírlap írja: Tiszta újvidéki specialitás a becsapásnak azon legújabb módja, melyet a pékinások használnak. Meglesnek egy falusi kofát, midőn valamit elárúrnak és azért egy koronásat kap. Amint az asszony zsebbe teszi a pénzt, előáll a nebuló pékinas „néni hamis koronát kapott!“ Az asszony ijedten kap a zsebébe s természetesen, hogy az összes pénzt kimarkolja, hogy abból kikeresse a hamis pénzt. A pékinas segít neki keresni s míg a pénzt piszkálgatja, egy pár ezüstöt az asszony markából az alája tartott süteményes kosárba szanzsiroz. Ha ez meg van, rámutat egy koronásra, mintha az volna a hamis. Az asszony a többi pénzt olvasatlanul visszatesszi zsebébe s a gyanus pénzdarab jóságáról szomszédokjénél kérdezősködik. Ezalatt a pékinas odább áll. Így esett ez meg kedden is egy szegény falusi asszonnyal, kitől ilyen módon 2 frtot csentek el. Panaszt tett a rendőrségünknél, akinek sikerült a tettest Hatay Antal suhanc személyében el is csipni. Az enyves kezű pékinasnál öt krajcár híján az egész pénzt megtalálták.

Szocialisták Zentán. A „Zentai Közlöny“ írja: Szocialis gyűlést tartottak a városbáza udvarán a helybeli földmunkások m. hó 28-án délután. Néhány városi képviselő kezességét vállalt a gyűlés rendes, tulkapásoktól ment lefolyásaért, mire a hatóság az engedélyt megadta. Azonban — mint a következők mutatta — a gyűlés nem folyt le olyan simán, mint az előre ígérve volt. A szónokok közül különösen Stenger Konrád a papok ellen élesen kikelt; majd arra bujtogatta az elvtársakat, hogy a törvény ellenére titokban gyűlésezzenek. Erre a kiküldött hatósági személy az ülést rögtön föl-oszlatta és a nevezett bujtogató ellen a hatósághoz jelentést tett. A szigorú megfenyítés el nem maradt.

Farsang Szabalyan. A szabalyai római kath. magyarok a mult évekhez híven ez évben is pompás mulatságot rendeztek farsang vasárnapján. A mulatságon szép számu közönség vett részt s reggeli 6 óráig a legjobb kedélyhangulatban emulatozt.

Kuruzslás aldozata. Vukovics Gábor szabadkai munkás ember a mult napokban a kocsirol leesvén, karját törte s a helyett, hogy orvoshoz ment volna, egy kuruzslóhoz fordult, ki a törött kart zsiudelylyel oly erősen szorította össze, hogy a zsindele a hus izmokba mélyen bevágódott. A kar üszökösödni kezdett, majd vérmérgezés állt be s a szerencsétlen pár nap mulva kisenvedett. A vizsgálat megindított.

Közzülés. A hódásági ipartestületi betegsegélyző-pénztár f. évi március hó 14-én tartja negyedik évi rendes közzülését.

Elveszett. A f. évi február 27-én Zomborban rendezett korcsolya bál alkalmával a „Vadászútról“ nagytermében elveszett egy brosz, régi 4 kr nagyságu, közepén borsó nagyságu igazgyönggyel; e körül 8 kisebb, 11 nagyobb brillians ezüst foglalat, a foglalat hátsó része arany. Felül egy horog akasztó, azonkívül a gyöngy mögött egy tú becsavarására szolgáló lyuk is volt. Ezen 600 frt értékű ékszer megtalálást alulírott 100 frt jutalomban fogja részesíteni. Dr. Hofbauer Miklós hódásági járásorvos, tb. megyei főorvos.

Műkedvelői előadás O-Morovicán. O-Morovicáról írják: Karneval herceg öfensége bucsuzása utolsó napjaiban nagyon jól es nemesen mulatott O-Morovica közönsége, mert a helyi műkedvelői társulat két színi előadást rendezett t. i. február 28-án és március 2-án a polgári kör helyiségében. Színe került: „A falu rossza“ kétszer, reggelig tartó táncmulatsággal. Mindkét előadás jövedelme feleresze a műkedvelői társulat színpadja díszletei beszerzésére, feleresze pedig a bukovinai magyarok felségelésére fordított. Az összes jövedelem 170 frt volt. Felülfizettek: Meződi Antal (Szabadka) 1 frt, Kovács Gyuláné 30 kr, Schlesinger József 40 kr, Schulhof Lipót 50 kr, Obláth Nánán 60 kr, Obláth Pál 1 frt, Günczi Lajos (Pacsér) 10 kr, Neufeld Adolf 50 kr. Nagyon jól esik lelkünknek, hogy mindkét előadást, mint egészet, sikerültnek és mindenik szereplő részéről szorgalmat tanúsítónak mondhatjuk s leginkább az össze-zege eleven játéknak tulajdoníthatni, hogy a nagyszámu közönség igen jól mulatott, — nemesen pedig azért mulatott, mert tudta azt, hogy szép összeggel járul a bukovinai magyarok felségeléséhez. A műkedvelők társulata a következő tagokból állott: Baky Ferenc, Szász János, Szendrey Lajos, Muzsik János, Kovács Lajos, Erdei János, Fejős Lajos, Hajdu Lajos, Szász Miklósné, Kovács Ilonka, Kocsis Juliska, Fejős Lidike, Szűcs Mariska, Szűcs Lujza, Kovács Mariska. — Mint örömmel ültésen állandó műkedvelői társulata legközelebb tartott mint ilyen, alapszabályokat fog hozni. O-Morovica lelkes közönsége pártfogására mindig biztosan számíthat a műkedvelők társulata.

Névtelen hősök gyászmiséje. Szabadkáról írják: Az 1849. évi március 5-én Szabadka város védelmében Kaponyánál elesett névtelen hőskért bajjai Vojnits Lukács (Antalfi) alapítványja szerint f. hó 5-én d. e. 10 órakor a szt. Terézia templomban gyászmisé volt.

Tűzek O-Becsen. A lefolyt béten O-Becsen egymásután két napon is volt tűzeset. Az egyik pénteken éjjel fél 11 órakor volt a kápolna-utcában, Legyenszky Pájó háza gyulladt ki s teljesen leégett. A későn ér-

keze
ték
és ra
lásor
egy
ki, m
nek
égett
szabó
esetel

csapá
ténec
tetem
mellet

zába
főuri
az egy
neki,
szeged
élete
tizenn
hez 10
mit sz
szép,
Gyöny
és neg
az fá
ment é
azonla
férje e
maga
szonyu
aki no
a szer
fizette
szakisi
merked
elspeku

A
19 képi
István.
(arckép)
tör.
Viktor
Werne
trációva
Szimon
és az 18
(képpe)
Endrétó
— „A
tudós b
pével.)
— „Blo
közintez
leg stb.
ára neg
együtt 3
hivatalat
megrend
gyar

Pik
érte egy
Itb
rendelt
Jobann
den ius
tudta na
szükség
dalozó
tette s a
mód tív
baditani
Egy
csikázni
óhaját,
nul futko
nyerítés
Végre ki
Johann
A legvá
megszün
Pik
értett na
pen Afri
nyékéről
Tö
késétt tu
hivta s uj
magyarul
megértette
magyarul
Osz
vásárját
mivel meg
beleegyezt
hat a lelk

kezett tűzoltók már csak a szomszéd házakat menthették meg. Az e házak lakott bognárnak kész kocsi részei és még két szegény családnak kevés gabonája is a padlason égett. — Szombaton éjjel 10 óra tájon ismét volt egy tüzeset a botra-utcában; szintén egy ház gyulladt ki, melyet dacára a korán érkezett tűzoltók igyekezetének, nem menthettek meg s így, mivel a tetőzet is beégett, a szenttamási vasuton levő Goszpodinácsky Velykó szobának a butorai is a lángok áldozatául estek. A tüzesetek okai ismeretlenek.

Gyászír. Pality Antal sándori jegyzőt súlyos csapás érte. Neje szül. Kálmán Emília a napokban életének 25-ik évében elhunyt. A megboldogultnak hűlt tetemeit Szegedre szállították, ahol általános részvét mellett helyezték el a családi sírboltba örök nyugalomra.

Egy király felesége a szegények házában. Furcsa esetet jelentenek Londonból. Egy brit főúri asszony meglátogatta a londoni szegények házat s az egyik szobában egy haldokló asszonyt mutattak be neki, akin meglátszott, hogy egykor jó napokat élt. A szegény asszony csak hosszas faggatás után mondta el élete történetét. Csakugyan voltak neki jobb napjai is; tizenhétéves korában értésére adták rokonai, hogy férjhez fogják adni; nem kérdezték ugyan meg tőle, hogy mit szól hozzá, de beletörődött sorsába, mert kedves, szép, művelt és szerető férjhez szeltek ki számára. Gyönyörű házában éltek, mesés fényűzés vette körül őket és négy gyönyörű gyermek vidította meg életüket. Csak az fájt az asszonynak, hogy a férje sűrűn és sok időre ment el hazulról, állítólag üzleti ügyekben, melyeket azonban egy szóval sem árult el. Egy szép napon a férje egyáltalában nem tért többé bázsa, hanem elküldte maga helyett az ügyvédjét, aki megmagyarázta az asszonynak, hogy állítólagos férje * országnak a királya, aki most fontos állami okokból föl akarja bontani ezt a szerelmi viszonyát. Az ügyvéd megfelelő összeget fizetett ki az asszonynak, aki, hogy multjával végekpen szakítson, Norvégiából Londonba költözött. Ott megismerkedett egy angolgal, aki nőül vette és miután pénzét elspekulálta, megszökött. A dolog vége a — szegényház lett.

Művészet és irodalom.

A „Vasárnapi Ujság” március 7-iki száma 19 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Burián István, monarchiának atheni most kinevezett követe” (areképpel). — „A két öreg.” Költemény Lévy Józseftől. — Regénytár: „Polgárhaboru.” Regény. Irta Rákosi Viktor (Linek Lajos rajzaival). — „Az uszó sziget.” Werne Gyula új regénye (a francia kiadás eredeti illusztrációival). — „Petőfi életéből.” Irta Törökfalvi Pap Zsigmond. — „Egy trónvesztett görög király” (I. Ottó és az 1862 iki forradalom). — „Budapest régi piacai” (képpel). — „Levél Ceylon szigetéről.” Báró Kemény Endrőtől. — „Görög- és Törökország hadereje” (képpel). — „A krétai felkelők” (képpel). — „Két magyar tudós halála.” (Torma Károly és Jurányi Lajos areképpel). — „A miről megfedekezünk.” Farkas Klárától. — „Blondin” (képpel). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonságok”-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadó hivatalában. (Budapest, IV., egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

CSARNOK.

PIKOLÓ.

Pikolót Afrikából hoztam. Potom áron vettem. Adtam érte egy méter tarka szalagot.

Itthon egy angol nevelőt és egy francia inast rendeltem mellé. Eleinte bizony sok bajom volt vele. Ha Johannal (francia volt, mégis így hívták, különben minden inas Johann) már semminemű hadonázással sem tudta magát megértetni s ha épp mozdó vízre volt szűksége, izmos karjaival széles vállaira felkapta a rugdalózó csöpp Johann, kivitte a kuthoz, a vájuba fektette s arcát mosdatni kezdte. Ilyenkor Johann sakádmód tivölt s nekem kell vigasztalan helyzetéből kiszabadítani.

Egy verőfényes délután Pikolónak kedve jött kocsikázni s már vagy 10 perce magyarázza Johannak óhaját, de hiába; Johann csak nem érti meg. Hasztalanul futkos le és fel a szobában, hiába utánozza a ló nyerítését, Johann nem tudja Pikoló kívánságát kitalálni. Végre kifogy a türelméből, felkap egy kötelet s azt Johann nyakába akasztja s nadrágszíjával titlegelni kezdi. A legválságosabb pillanatban érkeztem, a mikor Johann megszűnt már futni s ajkszélei kéklüni kezdtek.

Pikoló szeretet tanulni. Különösen a földrajz iránt érzett nagyobb szeretetet. Örömmel mutogatta a térképen Afrikát s abban a Viktoria-Nyazát, melynek környékéről szakadt.

Tőle megtanult egy kevéssé magyarul. Nem is késett tudományát figyeltetni. Nevelőjét a mappához hivta s ujjával megbököve Angolországot, ezt mondta neki magyarul: „Nemde ez az ökrök hazája?” Az angol megértette s fejével igent intett. Ő is gyengén beszélt magyarul. Neki is az ökrök vagy önök mindegy volt.

Ősz felé járt az idő, a mikor a község utolsó vásárját tartotta. Pikolónak kedve lett volna kimenni, mivel még egy sem látott vásárt. Eleinte nem akartam beleegyezni, mivel a nagy láрма s a tolongás kábitólag hat a lelkenre. De mivel láttam, hogy Pikoló egész

lelke melegével csúng a vásár látványosságáért, nagy nehezen beleegyeztem.

A vásári nap délutánján befogattunk s kikocsikáztunk. Én mindjárt a vásár szélén leszálam s engedtem, hogy Pikoló egyedül menjen. Majd ő is leszált s gyalog ment be a hullámzó tömegbe.

Sokáig kísérttem szememmel a tarka-barka sokaságban, a mig végre eltűnt. Ugy tűnt föl nekem ez a tarka tömeg, mint egy hullámzó színes folyó, melynek hullámzó keblén színes rongyok uszkálnak.

Már javában alkudtam egy vén lóra, a mikor a távolból erős zaj hallatszott. A zaj Bánfay Simon szerint egy vásári körkép, egy névtelen állítása szerint csodáló, a görög mondásaként szemléde, Rauch-Kraut-Mund-Stängel Nasen-Dampfer-szivar jelű tudásaként képzimház, egy második ismeretlen kutatása szerint látér, Székely Jolánka böngészése folytán látékép, Wallner Lajos erőszakoskodása szerint tájtat, Zilahi Kiss Elek fölfedezése szerint közkép, majd egy harmadik ismeretlen bizonyításaként képjáték, Illosvay Kollár Vilmos beható kutatása szerint világlátóház, Bényei József csodabogarái szerint ezrelátó, Porkoláb Gyula keresztvíze szerint kép-kör, szerintem pedig magyarul — nem szeretem az idegen kifejezéseket — paoráma felől jött.

Figyelmessé lettem. A panoráma előtt nagy népsődület volt. Pikolóra gondoltam, hogy hátha neki van valakivel valami baja? Feltevésemben nem esalatoztam. A levegőben baljósatlalag kavargtak a botok. A zaj lavinaként növekedett. A zürzavarból csak annyit értettem, hogy le kell ütni ezt a fekete kutyát. A biztatást tett követhette, mivel Pikoló szürke cilindere hűtlen lett gazdájához s a levegőben kóválygott. Minden erőmet megfeszítettem, hogy az ordító csoporthoz érjek. Pikoló vassal bélelt hat kilós gigerli botjával rémesen hadonázott. Minden egyes lecsapását egetverő ordítás követte. Már azt hittem, hogy megmenthetem Pikolót, a mikor hátulról egy nagy doronggal fejbe ütötték úgy, hogy vastag sugárban szökött fel a vér. Egy pillanatra megtántorodott. Majd befogta fején a kiáltó rést s keresni kezdte szemével azt az embert, a ki koponyáján akart ajtót nyitni a halálnak.

Hiába ordítottam a tömeg mögött, hogy ne bántsák, Pikolót hátulról ismét fejbe ütötték, melytől térdre esett. A csöcselék népség egy pillanat alatt ellepte, de a másik pillanatban mind jobbra-balra reptek. Roppant ereje most sem hagyta el Pikolót. Csakhamar talpra állott s halált osztogató gigerli botjával egy kört csinált maga körül. Meglátott a tömegen keresztül s hozzám akart jönni, a mikor egy vásári suhanc hátulról kését hátába döfte. Egy szó nélkül össze esett. A vékony, hideg penge, forró szívét érte.

Utolsó sóhaja, utolsó tekintete dél felé szált. Egy picinyke kis ajtó jelezte az utat, melyen kijött az élet, melyen bement a halál.

A rend helyreállítása után derült csak ki, hogy a katasztrófa okozója a panorámás volt. Ő kiabált Pikolóra, hogy tüssék le ezt a fekete bolondot, mert egy-két perc alatt szédszedi az egész panorámáját. Ő rohant először Pikolóra, őt csapta Pikoló először bódéjának ajtajához, hogy nyomban betört.

A nyomban kiballgatott tanuk úgy adják elő a dolgot, hogy Pikoló sokáig állt a panorámán lógó kép előtt, mely az angolok győzelmét jelzi, melyet a négerrek felett aratnak. Nézte-nézte, a mikor egyszerre felkapta botját s egy angol katonát, a mint egy ősz négert szur keresztül, úgy vágta fejbe, hogy a vászon a földig hasadt, utána egy másik s azután egy harmadik angol szakitott a vásznon keresztül, úgy, hogy mire a panorámás észre vette, vásznának csak salangjai voltak épségben. Ebből keletkezett az egész. A panorámás bolondnak nézte s ő szitotta reá az embereket.

Megértettem az egész dolgot. Szegény Pikoló lelkében felelevenedett a kép, alakjai mozogni kezdtek. Beleélte magát. Eszébe jutottak öregapja meséi, mely szerint az ő édesapját is egy szivtelen angol katona szurta keresztül. S most a képen is van egy angol, a mint egy ősz négert szur keresztül. Megfeledezett, hogy kép előtt áll. Vére forni kezdett s botja mozgásba jött.

Az angol nevelője is őszinte sajnálatát fejezte ki. Megilletődve mondta, hogy Pikoló nem fogja többé a mappához hivni, ujjával nem fogja többé Angolországot megbököni s nem fogja neki többet mondani: „nemde ez az ökrök hazája?” S ő nem fog reá igen bölint-hatni.

Trombitás.

Közgazdaság.

Ápoljuk jobban a réteket.

A mai megnebeztült gazdasági viszonyok mellett, minden gazdának törekvése oda kell irányuljon, hogy talajának termőképességét minden irányban fokozza és pedig nem csupán szántóföldjeit kell javítani, de különösen kaszálóinak, rétjeinek termőképességét is. Mennél több takarmányt termesztenek, annál intenzívebben táplálhatjuk állatállományunkat, annál jobban értékesíthetjük azt.

Pedig a rétek országzerte meglehetősen el vannak hanyagolva; legtöbb helyt még boronát sem látnak azok, nemhogy megtrágyáztassanak s innét van azután, hogy természetlagaink nem emelkednek s hogy messze elmaradnak a nyugati államok természetlagaitól. Magyarország összes rétjeinek átlag termése 1883-ban hektáronként 24-12 métermázsza volt; a következő 10 év átlag termése

24-43 métermázsát tett ki, tehát 10 év alatt jóformán semmit sem változott. Ellenben 1893-ban 23.82, 1894-ben 22.99 métermázsza volt az átlagtermés, tehát az átlagtermést illetőleg is apadás mutatkozik; apadt azonban a rétet terület is az utóbbi 12 év alatt körülbelül 100,000 hektárral s e tekintetben csupán az utóbbi 2-3 év alatt mutatkozik némi javulás. Az itteni átlagtermésekkel szemben Németország átlagtermése 32.1 mm. hektáronként, Franciaországé 27.97, sőt Horvát-Szlavonországé is 27.96 métermázsza volt hektáronként.

Mindez onnan van, mert a rétek abszolúte semminemű ápolásban a legtöbb helyt nem részesülnek; évtizedek óta csak kaszáljuk azokat, anélkül, hogy a visszapótlásra csak gondolnánk is, nagyon természetes tehát, hogy a föld csak kizsároltatik, természetlaga nem emelkedhetik, hanem okvetlenül apadni fog. Nem lesz tehát felesleges, ha most a tavasz kezdetén igen röviden rámutatunk — éppen állattenyésztésünk érdekében — hogyan, miként kellene rétjeinket ápolnunk, hogy természetlagainkat fokozzuk.

Trágyázni kell a réteket is, hogy ezáltal pótoljuk azt, mit a növények a talajtól elvonnak. Erre a célra háromféle trágyát alkalmazhatunk, u. m. big ürüléket, komposztot, avagy Thomas-salakot. Ha elegendő trágya van, azzal öntöztesstük meg rétjeinket; helyesen cseleksztünk, ha a megöntözés előtt hamut szórattunk el arra s a rétet jól felboronáltatjuk. A trágyától a fű igen buján fog nőni, hatása azonban a trágyalének hamar el fog enyészni. Egy-két kaszálásra van hatása, de azután nincs, mert egy része hamar felhasználtaik, más része a talaj mélyébe mosatik s így jóformán minden tavasszal megöntözendő volna vele a rétet. Kitűnő trágyája a rétek a jó komposzt. Csak persze az a baj, hogy jó komposztot kevés gazda készít, mert biz az sok munkával, sok utánjárással jár s a körülötte végzendő munkákat apróra felszámítva, aligha nem drágább is mint a Thomas-salak s ez az oka, hogy ma mindinkább ezt a foszfor-trágyát használják a rétek feljavítására, azért pedig, mert egyszerűen olcsó, amennyiben waggonszámra véve métermázsája 2.50-3.00 frtba kerül, másrészt pedig, mert hatása 4-5 évre is kiterjed. A jól felboronált rétre kora tavasszal 3-4 métermázsát szokás belőle elhínteni; miként az eddig megejtett kísérletek bizonyítják legtöbbször, már az első évben 100-1000 klgammal fokozza a termést, hasonlólag a következő években is.

Gondja legyen a gazdának arra is, hogy a vakondtúrásokat széjjel hanyassa, a tavaszi erős felboronálás után — amennyiben az előző évben a növényzet ritkás volt — kevés alkalmas magkeveréket szórasson el, hogy ott, ahol szűkséges, árkolás által vizet csapoltasson le, amennyiben pedig rétje tulnedves, savanyu fűveket termő volna, alagsóvezéssel igyekezzék azt megjavítani.

Egy kissé nagyobb gondozással rétjeink természet biztosan fokozhatjuk, ami maga után vonja állatállományunk javulását, végeredményként pedig bevételeink fokozódását.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

1603. sz.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye palánkai járásába kebeleztet Obrovác község rendőrállománya leköszönés folytán egy — évi 300 frt készpénz fizetéssel javadalmazott — gyalogrendőri állás ürült meg.

A pályázati kérvények **folyó évi március hó 24-ig** alulírott főszolgabíróhoz küldendők.

Pályázók igazolni kötelesek, hogy:

- a) magyar honpolgárok;
- b) védkötelezettségüknek megfelelték, 24-ik életévüket betöltötték a 60-ikat pedig el nem érték;
- c) fedhetlen erkölcsűek és teljesen rovatlan előéletűek;
- d) teljesen egészségesek;
- e) irni olvasni tudnak és a községben divó nyelvet szóban bírják.

Palánka, 1897. évi március hó 1-én.

Kleiner Lajos,
főszolgabíró.

Mélyen leszállított áruk.	
1897. május hó 1-én üzlet-helyiségemet Falcione Gusztáv ur házába helyezem át, ezen alkalomból raktáron levő összes áruimat	
március 8-tól április 15-ig	
mélyen leszállított áron	
adom el.	
Tisztelettel	
Engel Mór.	
10-3	
Mélyen leszállított áruk.	

Haszonbérbeadási árverési hirdetés.

Alulírott m. kir. jószágigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy az alább megnevezett birtokok további bérbeadása végett az alább kitűzött helyen és időben írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános árverés fog tartatni.

Bánatpénzül 10% teendő le a szóbeli és írásbeli zárt ajánlatoknál, mely utóbbi szabályszerűen szerkesztendő s 50 kros bélyeggel ellátva az árverés megkezdéseig az árverező bizottsághoz benyújtandó s kijelentendő, hogy versenyző a bérbeadási árverési, általános s részletes feltételeket, melyeket is különben aláírni köteles, ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az árverési feltételek a m. kir. jószágigazgatóságnál és a kerületi ispánságoknál megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fentartatnak is.

A bérbeadási árverések a következő helyeken és időben fognak megtartatni:

I. Kulán a m. kir. ispánság hiv. helyiségében 1897. évi március hó 29-én d. e. 8 órakor.

Gyulafalvi települések közötti 2 h. 1120 □ öl, gyulafalvi báránypuszta IV. dűlő 14 h. 1200 □ öl, Pettan pusztai III. bérlet 225 h., szántóval 106³⁹² h., dunamederbeni halászat, gombos erdői Dunarévjog.

II. Szent-Andráson a m. kir. ispánság hiv. helyiségében 1897. évi április hó 2-án d. e. 8 órakor.

Hiszíasi gyálerdő 33³⁶⁸ h., hisziaszi gyálerdő 14⁷⁵² h., Gizellafalvi volt papi föld 10¹⁹⁷⁰ h., 3⁴²⁶ h., 7¹⁰⁰ h., 6³⁰² h., Belinek halászat, Babsai Zábrány 86⁷⁸⁶ h., Józseffalvai erdőirtás 36⁴³⁶ h., Zekatore 3¹²⁷⁵ h., erdőirtás 83⁵²⁰ h., volt papi föld 11⁴³⁷ h., 10³³⁴ h., 6¹²⁰⁰ h., Sziklasi 205. sz. házbély 800 □ öl, 208. sz. házbély 800 □ öl, Kisbecskerek postaföld 75⁴³⁹¹ h., Szakálházi mészárszéki föld 3²¹ h., szakálházi erdőirtás 80⁴⁶⁷ h., 9¹¹³⁶ h., 10⁶⁷² h., Csernegyházi 38¹¹³⁶ h., 110³⁸⁴ h., 128¹²⁸⁴ h., brukkenau utból kihajított 13¹⁰⁸⁶ h., erdőirtás 35³⁸⁴ h., Kovácsi cseresföld 144³⁸² h., Brukkenau erdőirtás 5¹²⁰⁰ h., 58¹²⁶¹ h., 7¹²⁶¹ h., 11¹³¹² h., kivágási föld 1²²⁵ h., Knézi mészárszéki föld 4¹¹²⁰ h., irodatisztai 4 h., 4 h., Németszentpéteri 117³⁵⁴ h., Szőregi volt tiszti terményföld 1⁶⁹⁵ h., Mosoncai volt erdői föld 6 h.

III. Dentán a m. kir. ispánság hiv. helyiségében 1897. évi április hó 6-án d. e. 8 órakor.

Dentai erdőirtás 55⁷⁸⁸ h., gazd. gyakornoki lakház 1¹¹⁰⁰ h., gazd. gyakornoki pótkert 800 □ öl.

IV. Újpesten a m. kir. ispánság hiv. helyiségében 1897. évi április hó 7-én d. e. 8 órakor.

Román-Szt-Mihályi tagosított föld vadászati joggal 760⁵⁹ h., Aurelházi szilasi puszta vadászati joggal 508⁶⁷ h., Utvini halászat, Dinyási házbély 915 □ öl, Németszt-Mihályi jegyző föld 10 h., tanítói 10 h., igaz. tanítói föld 10 h.

V. Lippán a m. kir. ispánság hiv. helyiségében 1897. évi április hó 9-én d. e. 8 órakor.

Lippai badalni 1¹⁵⁰ h., Marossziget 2 h., Koasza poganica 3¹²³⁴ h., Cserjés majorföld 4¹³⁷⁰ h., sásárok 3⁷⁰⁰ h., gyungyuk 945 □ öl, Bakamezői és osztrovi halászat, Berzova-kapucrczi halászat, Hidegkúti halászat, Radua-Solymos és lippai halászat, Radnai Maroshid vámszedési jog.

VI. Aradon a m. kir. jószágigazgatóság hiv. helyiségében 1897. évi április hó 1-én d. e. 9 órakor.

Albertii überlandbeli többlet 2¹¹⁹ h., Pitvarosi tanítói föld 3⁵³³ h., Kövegy pádei vissza vett telepek 6. sz. 5 h., 16. sz. 5 h., 38. sz. 5 h., 46. sz. 5 h., 65/68. sz. 5 h., 79. sz. 5 h., 80. sz. 5 h., kövegyi 66. sz. 7⁹⁶⁴ h., Kunagotai vissza vett beltelek 550 □ öl, Pécskai felső legelőbeli tiszti föld 3 h., nagy magtár, Ref. kovácsházi tanítói adom. föld 5 h., 10 h., Borosjenői volt katonai földről 7 h., Upanáti esárdaföld 3¹⁰⁶⁵ h., Kovaszinczi legelő jutalék 99⁴⁹⁶ h., Paulis kőbánya s legeltetés 8⁹⁶ h., Szentleányfalvai evang. tanítói föld 5 h., Szentleányfalvai r. kath. tanítói föld 5 h., Pécskai felső legelő vadászati jog.

Aradon, 1897. február hó 25-én.

2-1 M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utányomat nem díjazatik.)

ad 201. sz. P. 1897.

HIRDETMEŊY.

Melylyel közteszem, hogy Pálty Antal és több csonoplai urbéres felpereseknek — Csonopla község bírája és az összes többi urbéres birtokos alperesek, valamint a zombori kir. kincstári ügyészség által képviselt m. kir. államkincstár ellen a csonoplai urbéri birtokok tagosítása iránt a zombori kir. törvényszék előtt folyamatba tett perében az előnyomozás eszközlése és az érdekelt birtokosok megszavaztatása végett kiküldettem s hogy e célból határnapul 1897. évi március hó 29. napjának reggeli 9 óráját Csonopla községüzára kitűztem. E határnapra az összes érdekelt birtokosokat azzal a figyelmeztetéssel idézem meg, hogy szavazni csak személyesen vagy e célra különösen meghatalmazott, önképviselőre jogosult megbízott által lehet s hogy a meg nem jelenők s illetve a szavazástól tartózkodók a tagosítást kívánókhöz csatlakozottaknak fognak tekinteni. Végül értesitem az érdekelt birtokosokat, hogy a jogosultak névjegyzéke (szavazási lajstrom) a fenti határnapot megelőző nyolc napon át a szokott hivatalos órák alatt Csonopla községüzárán közszemlére kitétetik, azt az érdekelt megtekinthetik s az ellen kifogásaikat fenti határnapon a szavazás megkezdése előtt nálam előterjeszhetik.

Zomborban, a kir. törvényszéknél, 1897. március hó 5-én.

Szondy Mátyás, kir. törvénzéki bíró, mint kiküldött.

Uj találmány hölgyeknek!

Az ipar legnagyobb csodája!

A kézi himzés egy fél óra alatt megtanulható az ezredéves kiállításon a legnagyobb aranyéremmel és diszoklevéllel kitüntetett

„Viktoria“

cs. és kir. szabadalommal ellátott önműködő kézi himzőgépén, amelynek ára csak 4 frt.

Minden egyes gépen cs. és kir. szab. Viktoria jel látható, amely ezen jellel nincs ellátva, az hamisított.

Képviselőt és gyári raktár Bácsmegeye részére:

TELOTSCH GÁSPÁR

műszerésznél Zomborban.

Árverési hirdetés.

Alulírott községi előljáróság által közhírré tétetik, hogy a községi nagyvendéglő folyó évi április hó 3-án d. e. 10 órakor a községházánál f. évi október hó 1-től számítandó 3 évre nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

A kiküldési ár és részletes feltételek a hivatalos órák alatt a község jegyzői irodában megtekinthetők.

Bács-Szent-Tamás, 1897. évi március hó 1-én.

Az előljáróság.

PÁLYÁZAT.

Sztanisicon (Bácsmegeye) előléptetés folytán egy tanítói állomás megüresedvén, erre folyó év március 15-ig pályázat hirdettetik. Az állomás javadalma: Kézipénzben 170 frt, ismétlő iskoláért 25 frt, buzaváltság fejében 119 frt, 4 hold föld használata, 2 öl cserfa, fűtőszalma helyett 25 frt és 70 frt lakbér. Pályázhatnak a magyar és német nyelven teljesen jártas okt. tanítók és tanítónők is. Az kellőleg felszerelt folyamodványok a sztanisiczi róm. kath. iskolaszékre címezve, ft. Mészner István esperes urhoz Bezdánba (Bácsmegeye) küldendők.

782. sz. kig. 1897.

PÁLYÁZATI HIRDETMEŊY.

Turia községben üresedésben levő községi aljegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen 500 frt fizetéssel és 100 frt lakbérrel javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy jegyzői oklevéllel és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványokkal, nemkülönben erkölcsi bizonylattal felszerelt kérvényeiket hozzám 1897. évi március hó 20-áig annál inkább adják be, mivel a később érkezők figyelembe részesítetni nem fognak.

A szerb nyelvet értők előnyben részesülnek.

O Becse, 1897. február 24.

Dr. Krutelik, szolgabíró.

Alkalmazást keres.

Egy nős gépész és kovács, ki már több év óta volt alkalmazva gazdasági gépeknél és gőzmalomban, ajánlja magát nagyobb uradalmakba esetleg gőzmalomokba évi fizetéssel. Saját eszterga-paddal bír. Bővebbet a kiadóhivatalban.

RÁCZ GYÖRGY

Jolánföldi szőlő- és kertészeti telepén KULÁN, BÁCSMEGYÉBEN, kapható a legjobb s legellentállóbb eleven sövény, maclura aurentiaca országok narancsa, nagyon sűrű bokrosodó és kemény tövisű sövény, melynek még az előnye is van, hogy a nyúl nem rágja. semmiféle rovar nem pusztítja, nem úgy használható, mint az eperfa levelei. Célszerűen alkalmazható szőlő, kert, udvar, legelő és utak bekerítésére. Ültetési időszak márciustól május hó 10-ig. Egyéves gyökeres csemeték ára 1000 darab 6 frt, válogatott csemeték 8 frt, két évesek 12 frt; ezzen alul tizenkét százalékkal drágább.

Előjegyzések kéretnek, míg az évenkénti készlet tart. Maclura aurentiaca friss mag kilója 6 frt, ez évenként május elején lesz kisajtolva narancsalakú gyümölcséből, tehat ugyanezen időtábján szállítható.

Kapható még különféle gyümölcsfa, külön árjegyzék mellett, azután szép utazási fák, u. m.: acer negundo, akác, populus canadensis és pyramidalis, eperfák stb. 3-4 méteres magasságban, százanként 15 frtért.

Magburgonya kincsem és hóphehely métermázsánként 4 frtért.

Hirdetés.

Alulírott község előljárósága községi rendőrzetűti és egy rendőri állásra pályázatot hirdet és felhívja a pályázni kívánókat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi március hó 28-ig alulírott község előljáróságához nyújtsák be.

A rendőrzetűti 400 frt, a rendőri állással 300 frt évi fizetés van egybekötve, utólagos havi részletekben, rubázattal nélkül.

Rendőrzetűti állás elnyerésénél német és dalmát nyelvet beszélők előnyben részesülnek.

Bajmók, 1897. évi március hó 7-én.

Budanovits Árpád, Dudás József, jegyző. 3-1 bíró.

289. szám. kig. 1897.

PÁLYÁZATI HIRDETMEŊY.

Gyulafalva községben lemondás folytán megüresedett egy gyalogrendőri állásra ezennel pályázatot hirdetnek és felhívják az állást elnyerni óhajtók, miszerint kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi március hó 15-ig alulírott előljáróságnál annál inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe vételén nem fognak.

A rendőr 240 frt évi fizetésben részesül, mely összeg havi utólagos részletekben fog kiutalványoztatni; megjegyezve, hogy ruházatról a rendőr maga tartozik gondoskodni.

Gyulafalva, 1897. február hó 27-én.

Székely Sándor, Lábodi András, jegyző. bíró.

1034. szám. kig. 1897.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye titeli járásba bekebelezett Vilova községben üresedésben levő végrehajló-képesítői állásra pályázatot nyitok, felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi március hó 20-ig annál inkább adják be, mivel a később érkezők figyelembe vételén nem fognak.

Javadalmazás évi 210 frt készpénz.

Titelen, 1897. évi március 1-én.

SZEMZŐ JÁNOS, főszolgabíró.

3677. sz. tkvi 1896.

Árverési hirdetés.

A hódásági kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Scultéty Ferenc végrehajtatónak Krivokutya Jula Lazity Gyukáné végrehajtatás szennvedő elleni 70 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásági kir. járásbírósa) területén levő Lality községben fekvő a lalityi 551. sz. betétben A. 318. 319. r. sz. a. foglalt s Krivokutya Jula Lazity Gyukáné és Scultéty Ferenc nevében álló s az 1881. 60. t. c. 156. §-a d) pontja értelmében egészen elárverezendő ingatlanra az árverést 469 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1897-ik évi március hó 13-ik napján délután 3 órakor Lality községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű eliamervényt átsszolgáltatni.

Kelt Hódáságon, 1897. évi március hó 13-án.

A hódásági kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.